

Jižní Amerika, Argentina a Paraguay

Den imigrantů během pandemie v argentinském Chacu

Pavlaína Řeháčková

Jako tradičně každým rokem se slavil v Argentině 4. září *Día del Inmigrante* (Den imigrantů). Pro Argentinu je to velmi významný den, protože imigranti tvoří velkou část jejího obyvatelstva, historie a kultury. V případě Chaca to platí dvojnásob, protože provincie je plná potomků imigrantů z Evropy i mimoevropských států. Ve městě Presidencia Roque Sáenz Peña pak hrají nejdůležitější roli právě čeští a slovenští krajané, kteří se zásadně zasloužili o rozvoj města a celé provincie Chaco.

Slavnostní ceremonie u příležitosti Dne imigrantů (foto autorka)

Předseda Roberto Bubenik a členky *Unión Checoeslovaca* (foto Hector Mustafa)

Letos byly oslavy poznamenány Covid-19. Byla uspořádána pouze krátká ceremonie s velmi omezenou účastí. Den imigrantů se slavil spíše virtuálně, proto jsem se rozhodla nafotit fotografie některých krajanů, které jsem poté prezentovala na internetu. Ke každé jsem napsala kratší komentář, aby se o krajanech mohla dozvědět něco více i veřejnost. Pro starší krajany to byl svátek, protože tráví více než půl roku zavření ve svých domovech. Focení i krátká povídání si užívali.

Vybrala jsem pouze pět osob, se kterými mám nejbližší kontakt a kteří jsou moji věrní studenti češtiny. Pouze první z nich, Elene Hrubinka, se narodila v Evropě. Další z nich nazývám „nepřímí imigranti“, protože ačkoliv se narodili již v Argentině, vyrůstali v českých rodinách a mají k naší kultuře blízko stejně jako rodilí Češi a Slováci. Sami to popisují ve svých vyprávěních. Zvláště když mluví o svých cestách do Evropy, je to jako kdyby mluvili o návratu domů.

Elene Hrubinka se svatební fotografií
(foto autorka)

Elene Hrubinka s fotografií na níž je
jako dvouletá s maminkou a dvěma
sourozenci (foto autorka)

Elene Hrubinka je jediná z mých studentů, která přišla z Evropy společně s maminkou a dvěma staršími sourozenci z ukrajinského Mukačeva, které bylo v období meziválečného ČSR součástí Podkarpatské Rusi. Do Argentiny dorazili až nějaký čas po jejím otci, který jim poslal peníze na cestu, které si vydělal tady v Argentině. Helenka vyrůstala v rodině, kde se mluvilo pouze česky. Když začala v šesti letech chodit do školy, vzpomíná si, že se jí děti smály, protože neuměla španělsky. Později se provdala za pana Valeria Bařinu, jehož rodiče pocházeli z Velkých Bílovic. Poznali se na jedné z tanečních zábav pořádané místními Čechy a Slováky. Později adoptovali dvě děti, které mají také velmi blízký vztah k české kultuře, ačkoliv nemají jejich krev. Paní Elene Hrubinka letos oslavila 85 let a těší se dobrému zdraví. Během výuky češtiny ze všeho nejraději zpívá české písničky a dívá se na aktuální videa z Čech.

Irene Horný (foto autorka)

Irene Horný se narodila již v Argentině, ale oba rodiče pocházeli z Moravy. Irenka a její dva bratři také vyrůstali v českém prostředí. Před rodiči museli mluvit vždy česky, ale sourozenci spolu mluvili již španělsky. Tatínek byl vážený zubař ze Strážnice, který spravoval zuby českým krajanům a ostatním místním lidem. Irenky strýc, Štěpán Příkazský, byl a je známou osobností mezi milovníky knih Hanzelky a Zikmunda, kteří o něm napsali celou kapitolu. Štěpán v ní vypráví o těžkých začátcích v Argentině. Později o něm vznikla celá kniha. Irenka se provdala za Viktora Špidlu, který byl také potomkem dvou Moraváků. Ačkoliv jejich děti česky již nemluví, Irenky vnučka, Cecilia Spidla, se česky naučila velice dobře. Irenka má širokou slovní zásobu a jako jedna z mála velmi dobře čte nahlas a píše česky.

Anna Gajdošík (foto autorka)

Anna Gajdošík žije v sousedním městečku La Tigra, které je vzdálené 40 km od Sáenz Peña. Je dcerou dvou Moraváků. Ačkoliv se provdala za muže se španělskými kořeny, dodnes si zachovala krásnou češtinu s moravským dialektem. Anna si zahrála menší roli ve filmu *La Tigra, Chaco*, který se představil dokonce i na *Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary*, kde Anna film uvedla a působila částečně také jako překladatelka. Anička letos oslavila 85 let. Je plná energie a je těžké zastihnout ji v klidu. Pořád má něco na práci. Na češtinu dojíždí každý týden. Kvůli výuce vstává v pět hodin ráno. Během hodiny si moc ráda vykládá. Výuku vždy opepří nějakou zajímavou či vtipnou historkou, kterých má nekonečné množství.

Jindřich Kratochvíl (foto autorka)

Jindřich Kratochvíl je jediný mužský zástupce ve skupině nejstarších studentů. Někdy musí sjednat pořádek, aby se výuka ubírala správným směrem. Jeho maminka pocházela z Moravy a tatínek z Čech. S jeho rodinou žil v Sáenz Peña dlouho bratr Milana R. Štefánika. Má na něj spoustu vzpomínek. Jindřicha nazývám saenzpeňenským Vojtěchem Fričem, protože se věnuje ve velkém pěstování kaktusů a dalších rostlin. Během výuky často napovídá ostatním studentkám, protože má velmi dobrou slovní zásobu. Nejraději má křížovky zaměřené na českou slovní zásobu. Letos oslavil 78 let a na výuku jezdí zásadně na kole. Kolo je jeho jediným dopravním prostředkem a udržuje ho ve skvělé kondici.

Rosa Handl se svou maturitní fotografií (foto autorka)

Rosa Handl neboli Růženka Handlová je duší spolku *Unión Checoeslovaca*. Strávila v něm polovinu života a má velkou zásluhu na jeho rozkvětu. Až do nedávna se starala o všechny administrativní záležitosti spojené se spolkem. To samé dělala velkou část svého života v místním klubu Sokol. Růženka je dcerou dvou Moraváků, kteří se narodili ve stejné vesničce Pačlavice, ale pár vytvořili až v Sáenz Peña. Její maminka byla vyhlášená kuchařka českých specialit, vařila pro děti, které docházeli do školy v prostorách dnešní *Unión Checoeslovaca*. Růženka často vzpomíná na návštěvu Hanzelky a Zikmunda v Sáenz Peña, kteří zde pobývali asi 3 měsíce a psali tady svou knihu. Růženka je velká osobnost s mladistvým duchem, která je velmi oblíbená mezi svými přáteli.

Mayra Hopian (foto autorka)

Endrina Kosay (foto autorka)

U příležitosti dne Imigrantů jsem nafotila ve spolupráci s učitelkou tance Melanie Gutierrez také nejmladší členy spolku. Před fotoaparát se postavili někteří zástupci tanečního souboru *Moravanka*. Jejich fotografie budou sloužit jako vzpomínka na jejich působení v tomto souboru.

Momentálně veškerá výuka a činnost probíhá v Argentině v online režimu. Argentina je jednou ze zemí s nejdelší karanténou na světě. Karanténa je vyhlášena zatím do 20. září, poté vláda přednese další rozhodnutí.

Srbsko, Bela Crkva

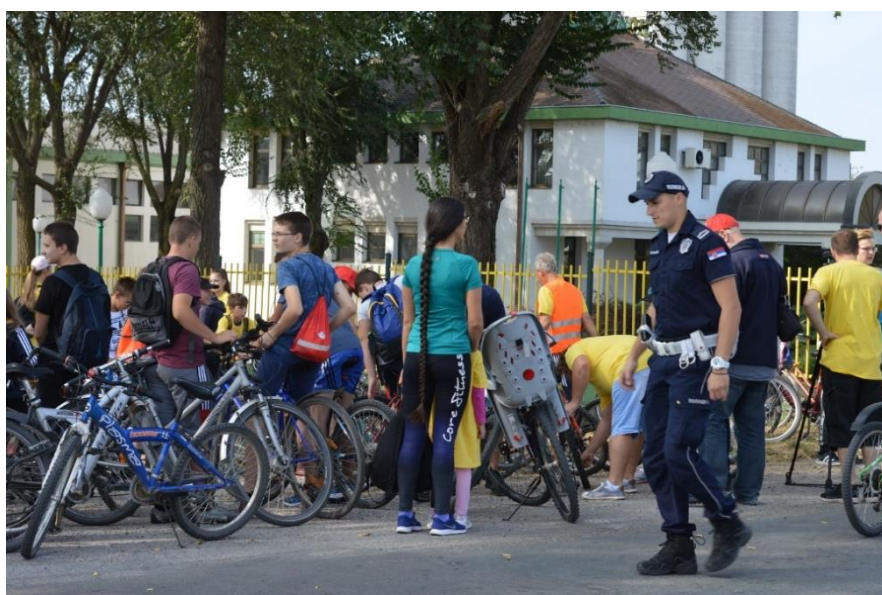
Závod česko-srbského přátelství na kolech

Stanislav Havel

V neděli 20. září uspořádali krajané v srbském Banátu **Závod česko-srbského přátelství** na kolech. Na devítikilometrovou cestu z Bele Crkve do Českého Sela se vydalo téměř dvě stě cyklistů. Nejmladšímu byli 3 roky a nejstaršímu 73 let. Po příjezdu do Českého Sela čekala na závodníky **výtvarná dílna** na zahradě školy na téma knihy Aloise Jiráska **Staré pověsti české**.

Hlavním cílem akce je bojovat pohybem proti všem virům a nemocem a samozřejmě také společné setkání nejen Čechů v srbském Banátu.

<https://www.facebook.com/ceskabesedakruscica>

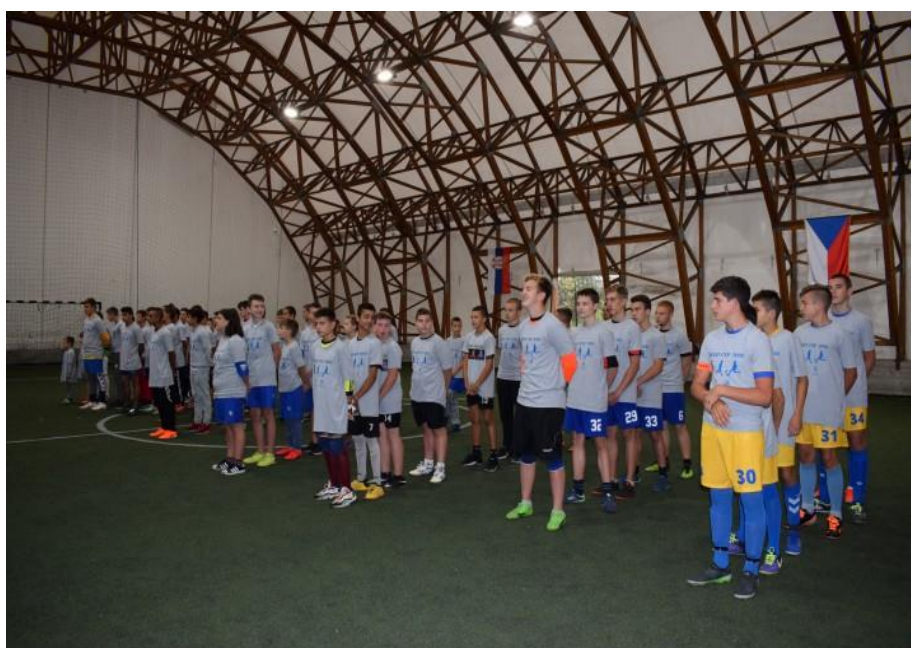

Srbsko, Bela Crkva

BANAT CUP

Stanislav Havel

Poslední zářijovou sobotu připravili čeští krajané v Srbsku krajský pohár ve fotbale **BANAT CUP**. Na přátelské sportovní setkání Čechů v Banátu přijelo devět družstev a z toho bylo pět z českých sdružení a spolků. Po zaznění české a srbské hymny turnaj slavnostně otevřela paní předsedkyně České národní rady Ljiljana Stehlik. Na turnaji se odehrálo dvacet čtyři fotbalových zápasů, které přerušil jen společný oběd. A tom, že na tom mladí čeští krajané nejsou pohybově vůbec špatně, svědčí konečný výsledek turnaje. Ve finále porazila Česká beseda Kruščice fotbalovou akademii Invictus z Bele Crkve a třetí místo vybojovalo české sdružení Škola Plus.

Chorvatsko, Daruvar

Krajané v Chorvatsku si připomněli hlavního patrona Čechů

Bohdana Pěva Šolcová (Chorvatsko)

Letošní průběh oslavy svátku sv. Václava v české vesničce Lipovec od rána ohrožovalo vrtkavé počasí. Průtrž mračen vydala varovný signál, že na mši, která se měla konat v dopoledních hodinách v kapličce zasvěcené svatému Václavovi, přijde pravděpodobně málo návštěvníků.

Stejně jako většina akcí, byla i tato poznamenána pandemií koronaviru. Věřící uvnitř kapličky včetně zpěvaček pěvecké skupiny *Lipovecká děvčata* museli zakrýt svá ústa i nos ochrannou rouškou a ti venku udržovali rozestupy. Toto omezení ale nikomu nevadilo – lepší rouška a rozestupy nežli online mše.

Žáci lipovecké školy se na svátek připravili. Zazpívali si posvícenskou písničku *To je zlatý posvícení* a vyprávěli si o knížeti Václavovi a jeho babičce Ludmile, která stejně jako její vnuk Václav zemřela mučednickou smrtí. Děti se vypravily na mši a aby se neunavily dlouhým stáním, připravil jim před kapličkou pan farář židle. V jedné části mše se k dětem obrátil a předčítal jim o Václavově životě.

Mše byla ukončena nejslavnějším svatováclavským chorálem *Svatý Václave* v podání pěvecké skupiny *Lipovecká děvčata*. Mše se vydařila a lidem se odcházelo lehčeji. I pan farář byl se mší spokojen: „Dnešní mše se mi opravdu povedla. Škoda, že jsme ji nevysílali online do Čech, aby tam viděli, jak pěkně se u nás sv. Václav slaví,“ žertoval.

Podle účastníků mše byla letošní účast nižší než v minulém roce, což přičítali deštivému počasí a obavám z pandemie koronaviru.

Podle četnosti užívání se v roce 2016 dostalo jméno Václav na 16. místo, což ho řadí mezi poměrně oblíbená jména. S Václavy, Vašky či Vény se ale často setkáváme i zde v Chorvatsku.

Jednoho lipoveckého Václava jsem se po mši před kapličkou zeptala:

Pane Skalníku, co vás přivedlo na mši a co pro vás znamená sv. Václav?

„Na mši mě přivedlo to, že se jmenuju Václav, je to můj svátek. Jsem hrdej, že je sv. Václav ochránce Čechů a českého státu.“

Ukrajina, Žytomyr

Vzpomínkové setkání

Eva Řezníčková

Krajané Žytomyrského spolku volyňských Čechů uctili největší hromadnou vraždu. Ta souvisela s falešnými důkazy o podvratné činnosti „české vojensko-povstalecké špiónážní organizace“, která se měla skrývat pod názvem „České družstvo“. Vyšetřování vedlo oddělení správy státní bezpečnosti NKVD Žytomyrské oblasti a jeho výsledkem bylo zastřelení celkem 80 údajných spiklenců, mezi nimiž bylo 78 Čechů. K vykonání rozsudku došlo 28. září 1938, zvláštní náhodou zrovna na svátek českého patrona svatého Václava, jehož památce byl zasvěcen i katolický kostel v Krošně České, dobře známý i mnoha popraveným.

U památníku společného hrobu se navzdory nepříznivému počasí setkali krajané s fotografiemi zastřelených předků. Společně s vedoucí krajanského spolku Ludmilou Číževskou položili květiny a stručně si připomněli jména oněch nevinně popravených.

Ve spolku jsem krajanům přečetla ukázkou z knihy *Čechoslováci v Gulagu III.*, o osudu zastřeleného Čecha z Krošny České Josefa Jandery, a společně jsme zhlédli dokument již zesnulého historika Mečislava Boráka „Zatajené popravy“ se silnými životními příběhy zdejších krajanů:

https://www.youtube.com/watch?v=1k-G_Vr_BxM&ab_channel=DollynkaHilsk%C3%A1.

fotografie: Palamarčuk